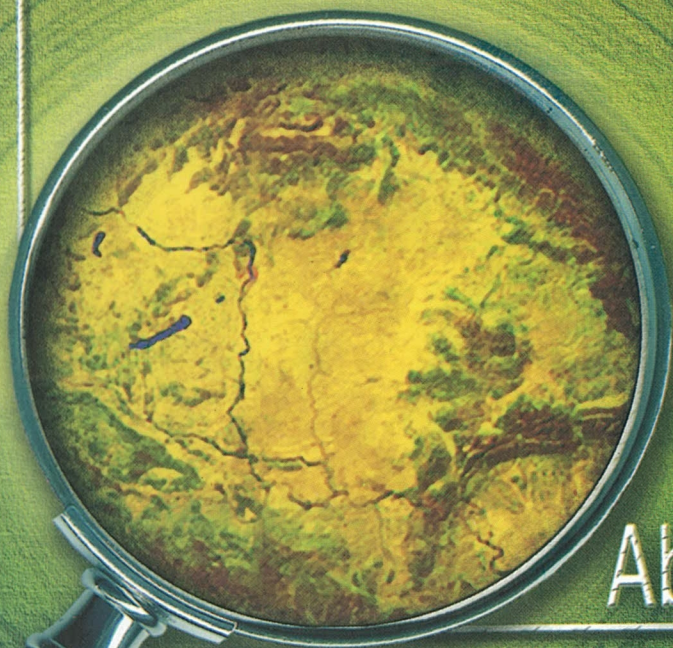

III.

MAGYAR FÖLDRAJZI KONFERENCIA

Absztrakt kötet

MTA Budapest, 2006. szeptember 6-7.

syngenta

III. Magyar Földrajzi Konferencia

Absztrakt kötet

2006. szeptember 6-7.

Budapest
Magyar Tudományos Akadémia

MTA Földrajztudományi Kutatóintézet

Szerkesztette:
Kertész Ádám, Dövényi Zoltán, Kocsis Károly

A Konferencia Tudományos és Szervező Bizottsága:

Schweitzer Ferenc – MTA FKI
Kertész Ádám – MTA FKI
Dövényi Zoltán – MTA FKI
Kocsis Károly – MTA FKI
Pusztai János – MTA NEI

A kiadvány megjelenését a Syngenta Magyarország támogatta.

Kiadja

a Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutatóintézete

Budapest
2006.

Tartalomjegyzék

Elek I. – Klinghammer I.: Képfeldolgozási módszerek a geoinformatikában	13
Hajdú Z.: A „Kelet nyugatjáról, a Nyugat keletjére” (Magyarország átalakuló politikai földrajzi helyzete)	16
Mezősi G.: Kihívások előtt a hazai földrajzoktatás és kutatás	19
Ács F. - Horváth Á. - Geresdi I. - Breuer H.: A zivatar és a talaj kapcsolata	27
Agg Z.: A régiók és a megyerendszer kapcsolata, a továbbfejlődés lehetőségei	28
Anda A.: A globális klíma módosulás várható hatása a hazai növényállományok energiaforgalmára	29
Angyal Zs.: Szennyezőanyag-tartalom mélységbeli függése erőművi salakhányókon	30
Aubert A.: A turizmusföldrajz helye és súlya a nemzetközi és a hazai geográfiai szakirodalom tükrében	31
Bádonyi K. - Madarász B. - Kertész Á. - Csepinszky B.: A talajművelési módok hatása az erózióra és az élővilágra	32
Bajmócy P. - Boros L. - Pál V.: Egy képzeletbeli tér geográfiája: helyek, terek, szimbólumok a „Harry Potter Univerzumban”	33
Balázs B. - Geiger J. - Unger J. - Sümeghy Z. - Gál T.M.: Geoinformatikai alkalmazások a hősziget statisztikai modellezésében	34
Bali L.: Somogy megye horvát határon átnyúló gazdasági kapcsolatai (1990–1995)	35
Ballabás G. - Volter E.: Egykori válságtérseink fejlettségi-környezeti modellvizsgálatának alapjai	36
Balogh A.: Az aprófalvak pénzügyi helyzetének alakulása 1990-től napjainkig	37
Bardóczyné Székely E. - Komárominé Kucsák M. - Lapis B. - Szász P.: A Morgó patak kémiai és élőhelyi vizsgálatai az Európai Unió Vízügyi Keretirányelvének megfelelően	38
Bartholy J. - Pongrácz R. - Pattantyús-Ábrahám M.: Mérsékeltövi ciklonok gyakoriságának és intenzitásának elemzése az Atlanti-Európai térségben	39
Bartholy J. - Pongrácz R.: Az egyes növénykultúrák számára fontos éghajlati paraméterek tendenciáinak regionális elemzése	40
Bartholy J. - Pongrácz R. - Torma Cs. - Hunyady A.: A Kárpát-medence térségére a XXI. századra várható klímaváltozás becslése	41
Bassa L.: Övezetek, régiók, körzetek Ukrajnában	42
Bella Sz. - Szalai S.: A Dél-Dunántúl aszályérzékenysége, érzékenységének változása	43
Berényi E. - Zábrádi Zs.: Budapest térszerkezetének vizsgálata faktorökológiai módszerekkel	44
Berki M.: A turisztikai beruházások hatása Pécs funkcionális morfológiájára	45
Blanka V. - Sipos Gy. - Kiss T.: Kanyarulatképződés tér- és időbeli változása a Maros magyarországi szakaszán	46
Bolgár B.E.: A síturizmus jellemzői és hatásai Kisbányán	47
Boros L. - Hegedűs G. - Pál V.: Globalizációs hatások alföldi városainkban – a városszerkezet és településkép átalakulása	48
Bottlik Zs.: A regionális gazdasági különbséget etnikai háttere a Balkánon – Bulgária és Makedónia példáján	49

Bucher E.: Civil szervezetek a települési környezet fejlesztéséért – Baranya megye példáján.....	50
Bugya T. - Kovács I.P.: Kísérlet térinformatikai és statisztikai módszerek alkalmazására a geomorfológia térképezésben.....	51
Burucs Z.: A Kárpát-medence vízrajzának geometriai összefüggései –Véletlen, vagy inkább teremtett-e vizeink rendszere?.....	52
Centeri Cs. - Evelpidou N. - Vassilopoulos A. - Daniilidis A.: Erózióveszély modellezése a Penteli-hegységben (Athén – Görögország).....	53
Centeri Cs. - Grónás V. - Skutai J. - Belényesi M.: Az ÉTT területeken támogatott zonális programok elhelyezkedésének problematikája.....	54
Czira T.: A környezetvédelmi célú támogatások területi értékelésének módszertana és eredményei.....	55
Czuppon V.: A Dél-dunántúli régió urbánus és rurális kistérségeinek meghatározása.....	56
Csapák A.: Csapadékvíz – a kihasználatlan lehetőség.....	57
Csapák A.: A szuburbanizáció vizsgálata Nagykovácsiban.....	58
Csapó J.: Az ír terület- és vidékfejlesztési modell hasznosítási lehetőségei hazánk számára.....	59
Csatári B.: A vidékföldrajz és annak honi megnyilvánulásai.....	60
Csemez A.: Bányautótájak fejlesztése Óbudán.....	61
Csillag G. - Fodor L. - Konrád Gy.: Szerkezetmorfológiai elemek a Dunántúl domborzatában.....	62
Csillag G. - Fodor L. - Selmeczi I.: A Vértes és környéke neogén geomorfológiai fejlődéstörténete.....	63
Csorba P.: A közlekedési infrastruktúra élőhely-felszabdalo hatása a magyarországi kistájak esetében.....	64
Deák J.Á.: Csongrád megye élőhelymintázata és kistájainak lehatárolása.....	65
Dobi I. - Bella Sz. - Bihari Z. - Szentimrey T. - Szépszó G.: Hazai szél és napenergia potenciál feltérképezése.....	66
Dobi I. - Fülöp A. - Kalmár Gy.-né. - Kapitány E.-né.- Major Á. - Révész B.: Éghajlati szolgáltatások.....	67
Dobos E.: Talajok szervesanyag tartalmának becslése digitális térképészeti módszerekkel.....	68
Dombay I. - Magyarai-Sáska Zs.: Hegyvidéki túrautak elemzése GIS rendszerek segítségével.....	69
Drüsler Á. - Csirmaz K. - Mika J.: A felszínhasználat dokumentált magyarországi változásainak hatása az éghajlatra az MM5 finom felbontású modell alapján.....	70
Egedy T.: A bérletprogramok társadalmi hatásai.....	71
Elekes T.: Marosvásárhely közigazgatási szerepe a XIV. századtól napjainkig.....	72
Faragó I. - Guszlev A. - Lukács L. - Máthé T.: A Magyar Földrajzi Névi Program.....	73
Faragó I. - Klinghammer I.: A magyar földrajzi nevek használata a kartográfiai termékeken.....	74
Farkas L.: Az írásképföldrajz alapja, elméleti kérdései.....	75
Farsang A. - Kitka G. - Barta K.: Az erózió szerepe a talaj foszforháztartásában.....	76
Fiala K. - Kiss T.: Szabályozások hatására megváltozott mederparaméterek vizsgálata az Alsó Tiszán.....	77

Fuchs M. - Michéli E. - Waltner I.: Javaslat új talajtípusra a magyar talaj- osztályozásban	78
G. Fekete É.: Az aprófalvaink típusai és változó fejlődési lehetőségei a 21. század elején	79
Gábris Gy.: Kísérlet a felszínalakulás hazai eseményeinek és az oxigén izotóp rétegtan időrendjének összekapcsolására	80
Gál V.: A Dél-Dunántúl mentális térképe a turizmus szempontjából	81
Géczi R. - Barton G. - Bódis K.: A Verespatakon tervezett külszíni bányászat környezeti hatásainak GIS módszerekkel történő előrejelzése	82
Gergely K.: Zöld-e a zöld, avagy a megújuló energiaforrások környezetre gyakorolt hatásai	83
Göőz L.: A hazai energiapolitika és a megújuló energiák hasznosításának és integrálásának lehetőségei a magyar energetikában	84
Gulyás L.: Az első jugoszláv állam felbomlásához vezető strukturális problémák	85
Guszlev A. - Lukács L.: Földrajzinév-kutatás térinformatikai eszközökkel	86
Győri F.: Kísérlet a tehetségföldrajz elméleti megközelítésére	87
Gyuró Gy.: A trópusi ciklonok klimatológiájának változása az észak-atlanti térsgben és ennek hatása Európa időjárására	88
Hajdúné Darabos G.: Esettanulmány: CO ₂ -termelés vizsgálata egy hiraodai- karsztvidéki (Japán) dolina talajában	89
Hajnal K.: A fenntartható terület- és településfejlesztés elméleti kérdései	90
Hardi T.: Az államhatárok, s a határ menti városok szerepének változása a határon átnyúló ingázás tükrében	91
Hargitai H. - Kardeván P. - Horváth F.: Az első magyarországi képpalkotó spektro- méteres repülés eredményeinek összegzése	92
Hargitai H.: A formakincs jellegzetességei és hasonlóságai a Mars Desert Research Station környezetében (Utah, USA) és a Mars bolygón	93
Hartl M.: A határmenti együttműködések a Vág- Duna –Ipoly Euróregió területén a turizmus dimenziójában	94
Hegedűs A.: Derázis formák Pétervására környékén	95
Hegedűs G. - Lengyel J.: Esélyek a délkeleti végeken: Magyarcsanád hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű település problémáinak vizsgálata	96
Hegedűs V.: Az egészségturizmus és a regionális fejlődés területi összefüggései	97
Hevesi A.: Jellegzetes hegy(lejtő)csuszamlás-formák a Bükk-hát és az Uppony- hegység K-i felében	98
Horváth A. - Bartos-Elekes Zs.: Délkelet-Erdély térségi turizmus-fejlesztésének kihívásai – Románia II. Nemzeti Fejlesztési Terve tükrében	99
Horváth G. - Leél-Össy Sz. - Móga J. - Zámbo L.: Karsztos tájak Kínában	100
Illés S.: Magyarországra vándorló kutatók?	101
Ilyés Z.: A gazdasági stratégiák változása és a földhasznosítás átrendeződése 1989 után Gyimesközéplekon	102
Imecs Z. - Antal J.A.: Felszíni karsztformák vizsgálata térinformatikai eszközökkel	103
Izsák T.: Árvízi szükség-víztározók létrehozásának lehetőségei Kárpátalján	104
Jakab G. - Kertész Á. - Madarász B. - Dezső Z.: A vonalas és lepelerozó arányának vizsgálata vízgyűjtő léptékben	105
Jakab S. - Füleky Gy.: A Keleti Kárpátok különleges talajképződményei, az andotalajok	106
Jakobi Á.: A helyfüggetlenség helyei az információs társadalomban	107
Jankó F.: A történelmi város jövője	108

Jordán Gy. - Csillag G. - Sebe K.: Digitális terepmodellezés térinformatikai környezetben: morfológiailag módosított és alkalmazások	109
Juha M.: A bécsi Természettudományi Múzeum és a magyarországi ásványtudomány kapcsolata Mária Terézia uralkodása alatt	110
Juhász Á.: Környezetgeomorfológiai, szennyeződésérzékenységi vizsgálatok a Dunántúli-középhegységben	111
Juhász K.: A német vállalatok földrajzi terjeszkedése és átalakulása	112
Kalmár E. - Németh Á.: A téli és tavaszi hideg szélsőségek alakulása Magyarországon	113
Karácsonyi D.: A társadalmi-gazdasági választóvonalak elmélyülése Ukrajnában az elmúlt másfél évtizedben	114
Karancsi Z. - Horváth G. - Kiss A.: Tájéztetői vizsgálatok a Medves-vidéket bemutató képeslapok kérdőíves kiértékelése révén	115
Kaszab I.: Szeged talajvizének környezeti állapota	116
Katona P.: A Nyugat-Balkán helye az átalakuló Délkelet-Európa politikai földrajzi térképén	117
Kerekes Á.: Tájéztetői mérések hegyközi vízgyűjtőkön	118
Kiss A.: A németországi Oldenburg kistérség tájhasznosítási elvei: a Wildeshauser Geest Naturpark	119
Kiss A. - Kanalas I.: „Városfejlesztési kirakós” – Kecskemét a városfejlesztési elvek és irányok útvesztőjében	120
Kiss T. - Tornyánszki É.: Futóhomok területek geomorfológiai vizsgálata a Duna-Tisza közén	121
Kiss T. - Sipos Gy. - Nyári D.: Történeti időkben bekövetkezett futóhomok mozgások datálása lumineszcenciás módszerrel a Duna-Tisza közén	122
Kiszelyné Gábor E.: A cigányok atavisztikus viselkedését befolyásoló térbeli sajátosságok	123
Kitka G. - Farsang A. - Barta K.: A talajerózió modellezés a vízgyűjtő menedzsment szolgáltatásban	124
Kókai S.: A Bánát helye a történelmi Magyarország regionális tagoltságában	125
Koltai Z.: A magyarországi városok versenyképességének lakossági megítélése	126
Komarek L.: A rendszerváltozás utáni strukturális változások főbb jellemzői a Dél-Alföld mezőgazdaságában	127
Komárominé Kucsák M. - Lapis B. - Szász P. - Bardóczyné Székely E.: A zeolit lehetséges szerepe a vízfolyások szennyvízterhelésének csökkentésében, zeolit előfordulások Európában	128
Konkolyné Gyuró É. - Duray B. - Jombach S.: A táj identitása – Kultúra és esztétika szerepe a tájkarakter alakulásában	129
Kopári L.: Az ökoturizmus és hatásai Magyarországon, különös tekintettel az erdei iskolákra	130
Kovács A.D.: A környezeti tudatosság területfejlesztésben betöltött szerepe alföldi példákon keresztül	131
Kovács D. - Tóth T. - Marth P.: A talajszennyeződés jelenlegi tendenciái Magyarországon	132
Kovács F. - Szatmári J. - Rakonczai J.: Szikpadkás talajerózió értékelése az Alföldön térinformatikai módszerekkel	133
Kovács L.: A főúti kertek hatása az erdélyi táj időbeni változására	134
Kovács Z.: Budapest belső negyedeinek átalakulása	135

Kozma G.: A jövedelmi viszonyok változása Hajdú-Bihar megyében az 1990-es és 2000-es évtizedben	136
Ködöböcz-Gerzsenyi I.: Kárpátalja gyógyturisztikai kínálata egy (turisztikai) kiállítás tükrében	137
Kövári I. - Pásztóhy Z. - Pál Z.: A talajpusztulás mértékének vizsgálata a Csomád-hegység északi oldalán.....	138
Kristóf G. - Weidinger T. - Bányai T. - Rácz N. - Gál T. - Unger J.: A városi hősziget által generált konvekció modellezése általános célú áramlástani szoftverrel – példaként egy szegedi alkalmazással	139
Kuti A.: Munkaerőpiaci folyamatok Tolna megyében 2000-2005 között.....	140
Lakotár K. - Czöpek I.: Turizmus elemek a 14-16 éves tanulók kognitív térképein.....	141
Lampért K.: Jelenkori felszínfejlődési megfigyelések a Szekszárdi-dombvidék keleti peremterületén, a Decsi-szőlőhegyen.....	142
Lieszkovszky J.P.: A kihálófélben lévő törpefalvak helyzete hazánkban a XXI. század hajnalán	143
Lóki J.: Holocén felszínváltozás a hazai futóhomok területeken.....	144
Lukács L.: Prinz Gyula tájszemlélete és tájneveinek kartográfiai vonatkozásai	145
Malatyinszki Sz.: A Sarkadi kistérség humán erőforrásának elemzése	146
Máthé T. - Guszlev A.: Interaktív földrajzi névi sillabusz	147
Mészáros R.: Kitárult az európai tér. Észrevettük?.....	148
Mezősi G.: A méretarány a földrajzban	149
Mezősi G. - Farsang A. - Cser V. - Barta K. - Erdei L.: Talaj nehézfém szennyezettségének tisztítása fitoremediációval: esettanulmány.....	150
Michalkó G.: A magyar társadalom turizmusföldrajzi tudása.....	151
Mihály P.: Szeged idegenforgalmának fejlesztési lehetősége, mint a kulturális főváros kiemelt partnere.....	152
Mika J. - Máthé Cs. - Schlanger V.: Az éghajlati átlagok és a változékonyság várható változásai 17 GCM eredményei alapján.....	153
Mikházi Zs.: Településföldrajzi tényezők elemzése Visegrádon	154
Mikházi Zs.: A környezeti nevelés és a turizmus kapcsolata Magyarországon	155
Molnár A. - Katona Z.: A VINGIS téradat-rendszerre alapozott, ágazati termőhely optimalizálás és értékelés.....	156
Molnár D.I.: A Kárpátaljai magyarság száma és helyzete az ezredfordulón.....	157
Molnár E.: Az ipar szerepe néhány észak-alföldi város gazdaságában	158
Molnár J.L.: Zöldmezős beruházások tájalakító hatása.....	159
Molnár J. - Kakas M. - Marguca V.: A települési hősziget-intenzitás Kárpátalja alföldi részén	160
Molnár J.: Határok a térképen és az emberek életében	161
Möcsényi F.: A táj karakter és a tájhasználat változásának összefüggései	162
Möcsényi F.: Fejlesztési lehetőségek meghatározása a délkelet-völgységi tájban.....	163
Munkácsy B.: A szélenergia és a tájtervezés kapcsolata Németországban és Magyarországon.....	164
Nagy G.: Divergencia, vagy konvergencia - az átmenet gazdasági térfolyamatainak mérlege földrajzos szemmel.....	165
Nagy V.: Táj változások és a tradicionális táj típusa Flandriában	166
Németh Á.: Digitális domborzatmodellen alapuló módszer a potenciálisan fagyveszélyes területek meghatározására.....	167
Németh N.: Az M3-as autópálya hatása a térség társadalmi-gazdasági folyamataira	168

Nováky B.: Az éghajlatváltozás hatása a Balaton átlagos évi vízmérlegére.....	169
Oroszi V.Gy. - Kiss T.: Üledék akkumuláció vizsgálata a Maros két hullámtéri öblözetében a 2005-ös áradások nyomán.....	170
Pajtókné Tari I.: A földrajztanár elektronikus eszközkészlete (nEtSZKÖZKÉSZLET).	171
Pál Á. - Győri F.: Régióközpont az országhatáron. Komparatív előnyök és kihasználatlan tartalékok Szeged fejlődésében.....	172
Pásztor L. - Szabó J. - Bakacsi Zs. - László P. - Dombos M.: Térbeli talajinformációs rendszerek pontosságának és megbízhatóságának növelése.....	173
Pénzes J.: Területi jövedelemegyenlőtlenségek Északkelet-Magyarországon az ezredforduló után.....	174
Pete J.: A magyarországi nem-keresztény felekezetek vallásföldrajzi vizsgálata.....	175
Petrás E.: Fönntartható-e a tanyai településforma? Családi gazdaságok a kiskunhalasi tanyavilágban.....	176
Pirisi G.: Kisvárosok Magyarország településrendszerében.....	177
Pirkhoffer E. - Czigány Sz. - Gyenizse P. - Nagyvárad L.: A meteorológiai modellek talajadatbázisainak összehasonlító elemzése.....	178
Ponáczy Gy.M.: KKV-hálózatok és kollaboratív tudáshálózatok szerepe a vidékfejlesztésben.....	179
Pongrácz R. - Bartholy J.: A Kárpát-medence extrém éghajlati paramétereinek XX. századi tendenciái.....	180
Pongrácz R. - Bartholy J. - Kis Zs. - Törő K. - Szilávik N. - Dunay Gy. - Keller É.: Budapesti hirtelen-halál esetek meteorológiai összefüggéseinek elemzése...	181
Pongrácz R. - Bartholy J. - Dezső Zs.: A városi hősziget hatás elemzése hazai nagyvárosokra műholdas mérések alapján.....	182
Pottyondy Á.: A pannonthalmi világörökségi területek komplex természeti feltárása és kezelési terv kidolgozása.....	183
Pozder P.: Eger, egy karakteres magyar város imázsa.....	184
Pristyák E.: A Bereg turisztikai alapú területfejlesztése.....	185
Puskás I. - Farsang A.: Az antropogenitást jelző paraméterek értékelése a városi talajtípusokon.....	186
Rácz K.: A települések közötti együttműködések példái egy aprófalvas térségben ..	187
Radics K. - Bartholy J.: A domborzat áramlasmódosító hatásainak becslése és modellezése.....	188
Raffay Z.: A szolgáltatásfejlesztési politikák eredményességének mérése.....	189
Rakonczai J.: A globális változások hatásai a Duna-Tisza köze vízháztartására.....	190
Rátz T.: Az éghajlati és időjárási tényezők szerepe a Balaton mint turisztikai desztináció környezeti állapotára vonatkozó látogatói észlelések alakulásában..	191
Rédei M.: Magyarország szerepe a diák mobilitásban.....	192
Reményi P.: Bosznia-Hercegovina átalakulás előtt.....	193
Ricz I.: Környezeti érdekek és lehetőségek az együtdöntési eljárásban.....	194
Sallay Á. - Drexler D.: Tájalakulás történet a Firtos kistérségben.....	195
Sándor A.: Mederfejlődés a Tisza Nagyszőlős és Tiszaújlak közötti szakaszán	196
Sándor A. - Kiss T.: A hullámtéri akkumuláció meghatározása mágneses szuszcepti- bilitás és röntgensugaras mérések segítségével, közép-tiszai mintaterületeken...	197
Sebestyén E.: Az észak-alföldi régió három kistérségének kiemelkedő fejlesztési lehetőségei 2007-2013 között.....	198

Sinka R.: Az információs társadalom adaptációjának földrajzi aspektusai a tanítóképzésben.....	199
Sipos Gy.: Homokos medrű vízfolyások zátonyformáinak osztályozása.....	200
Sipos Gy. - Kiss T.: A medertágulatok szerepe a síksági folyók morfológiai stabilitásában, a Maros példáján.....	201
Siskáné Szilasi B.: Bányásztelepülések fejlődése ausztriai és magyarországi példák alapján	202
Spiegler P.: A turisztikai imázs vizsgálatának lehetőségei a Dél-Dunántúlon	203
Sümeghy Z. - Unger J.: A relatív légnedvesség vizsgálata reprezentatív városi keresztmetszet mentén, Szegeden	204
Sütő L.: A felszín bolygatottsága a Kelet-Borsodi-szénmedencében.....	205
Szabó A.: Egy Dráva menti mikrotérség „Münchausen-szisztémája”	206
Szabó Gy. - Szabó Sz. - Szabó A. - Szemán B.: A talajvíz szennyezettségének térbeli és időbeli változásai Mikepércs és Bodrogkeresztúr példáján	207
Szabó J. - Pásztor L. - Dombos M. - László P. - Bakacsi Zs.: Az aktuális talajállapot meghatározásának és értékelésének módszertani kérdései	208
Szabó M.: A szigetközi övzátonyok foltmintázata és a szukcesszió lehetséges útjai.....	209
Szabó P.: A szőlő a gyógyír a banánbetegségre? – A fejlettség területi különbségeinek alakulása az Európai Unióban	210
Szabó Sz.: Adalékok Budapest közlekedésföldrajzi vizsgálatához.....	211
Szalai Z.: A lépték szerepe a hatótényezők erősségében avagy a nehézfémek elérhetősége hazai hullámtérekben.....	212
Székely A.: A határmenti együttműködések és az eurorégiók definíciójának problémái	213
Szénászkzy M.: A földrajz és információkezelés (könyvtárak) kapcsolata	214
Szentimrey T. - Bihari Z.: Meteorológiai interpolációs rendszer (MISH) éghajlati információk felhasználásával	215
Szilágyi Zs. - Sass E. - Gönczy S.: Kárpátalja, mint turisztikai desztináció – Magyarországi turisták körében végzett imázs- és elégedettségvizsgálat	216
Szilassi P.: A területhasználat változás főbb tendenciái a Balaton vízgyűjtőjén.....	217
Szokolovszki Z.: A 2005. évi debreceni parlagfűszezon értékelése a pollen- és a meteorológiai adatok tükrében.....	218
Szónoky Ancsin G.: Az első és második demográfiai átmenet elméleti kérdései és annak térségi aspektusai.....	219
Szörényiné Kukorelli I.: A posztproduktivista átmenet jelei a rurális Magyarországon.....	220
Tanács E. - Szomorad F. - Keveiné Bárány I.: A Haragistya erdeinek története	221
Tar K.: A potenciális szélteljesítmény napi menetének statisztikai struktúrája	222
Tardy J. - Horváth G.: A földtani és felszínalaktani értékek védelme Magyarországon és szerepe a felsőoktatásban: tények és lehetőségek.....	223
Tímár J. - Nagy E.: A vidéki városi terek átalakulása Magyarországon: dzsentrifikáció az átmenet korszakában.....	224
Tiner T.: Kistájaink közlekedésföldrajzi szempontú tipizálásáról	225
Tóth B. - Makó A. - Rajkai K. - Szabóné Kele G. - Hermann T.: Vízgazdálkodási tulajdonságok számítása Magyarország talajaira térképi információk alapján	226
Tóth Cs.A.: Az országos kunhalom-felmérés eredményei, tapasztalatai	227
Tóth T. - Gyuró Gy.: Jelentős csapadékhullással járó földközi-tengeri ciklonok klimatológiája blokkoló anticiklonok gyakoriságának függvényében	228
Tóth T. - Németh T. - Horváth E. - László P. - Bidló A. - Dér F. - Fekete M. - Fábán T. - Gaál Z. - Heil B. - Hermann T. - Kovács G. - Makó A. - Máté F. - Mészáros K. - Patocskai Z. - Speiser F. - Szücs I. - Tóth G. -	

Várallyay Gy. - Vass J. - Vinogradov Sz.: Új földminősítési rendszer megalapozása Magyarországon	229
Trócsányi A.: A kulturális főváros projekt térformáló hatásai Pécsen	230
Unger J. - Gál T. - Balázs B. - Sümeghy Z.: A városi felszín összetett geometriájának hatása a városi hőszigetre Szegeden	231
Uzzoli A.: A hazai egészségi állapot változásai 1990 után	232
Vágó J.: Vulkanitok szerepe a völgyhálózat kialakulásában a Bükkalján	233
Várallyay Gy.: Talajdegradációs folyamatok, szélsőséges háztartási helyzetek, mint környezeti problémák a Kárpát-medencében	234
Vasas A.: A falusi turizmusban rejlő lehetőségek a Mezőkövesdi kistérség példáján	235
Vaszkó Cs.: Vizes élőhely rehabilitáció az Ecsedi-láp területén	236
Vona M. - Centeri Cs. - Szalai Z. - Jakab G.: A galgahévízi láprét talajtani, hidrológiai és szedimentológiai vizsgálata	237
Vona M. - Vaiopoulos D. - Vassilopoulos A. - Stathis L. - Deligiannakis G. - Giotitsas I.: Anyagvesztés és felhalmozódás mértékének becslése meredek lejtők parcelláin – moussouroni esettanulmány (Kréta, Görögország)	238

A települési hősziget-intenzitás Kárpátalja alföldi részén

Molnár József¹ – Kakas Mónika – Marguca Viola

A települési hőszigetek kifejlődésének vizsgálata az urbanizáció folyamatának előrehaladásával párhuzamosan vált a meteorológia egyik fontos kutatási területévé. Ma már a hőszigetek nagyvárosi jelentkezésének tanulmányozása mellett a kisebb városok, sőt, falvak belterületén kialakuló hőtöbblet megismerése is előtérbe került. Kárpátalja településszerkezetének a kisvárosias-falusias jellege, és a kisebb helységek hőtöbbletének kevésbé széleskörű kutathatósága indokolta vizsgálataink témaválasztását.

Az Arany János Közalapítvány a Tudományért támogatásával folytatott kutatásaink fő céljait az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- feltárni a településméret és a hősziget maximális intenzitása közötti összefüggéseket különböző évszakokban és időjárási viszonyok mellett;
- kapcsolatot keresni a település típusa, illetve szerkezete és a kialakuló hőtöbblet között Kárpátalján;
- a települési hősziget intenzitását a település jellemzői alapján előrejelző empirikus modell kifejlesztése.

A települési hőtöbbletek detektálását gépkocsis mobil hőmérsékletmérési módszerrel végezzük 2006 január–júniusa folyamán félhavi rendszerességgel. A mérési útvonalat (Beregszász–Munkács–Csap) úgy terveztük meg, hogy az különböző méretű és típusú településeket érintsen. Útközben a kijelölt bel- és külterületi pontokban az emberi komfortérzés szempontjából kiemelt 1,5 méteres magasságban mérjük a léghőmérsékletet. A méréseket napnyugta után végezzük, mivel a szakirodalom erre a napszakra teszi a hősziget maximális kifejlődését. A kapott adatokból számítjuk az érintett települések hősziget-intenzitását, mint a bel- és külterületi mérőpontok léghőmérsékletének a különbségét.

A mérési eredmények statisztikai és kartográfiai feldolgozása feltárja a települési hőszigetek főbb sajátosságait Kárpátalja síkvidékén. A kutatás eredményei összevethetők lesznek más hasonló vizsgálatok (pl. a Debreceni Egyetem munkatársai által a hajdúsági településeken végzett kutatások) eredményeivel. A vizsgálat hasznos információval segítheti a hőigényes, illetve fokozottan fagyérzékeny mezőgazdasági növények termőterületének a kiválasztását a vizsgált területen.

¹ II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Matematikai és Természettudományi Tanszék, Ukrajna, UA-90 200 Beregszász, Kossuth tér 6., Tel.: 20-238-12-36, Fax: 00380-31-41-234-62, E-mail: jozsi@kmf.uz.ua

Richard Anderson

